

ROLUL GUVERNANȚEI ÎN REALIZAREA OBIECTIVELOR GLOBALE ALE ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Drd. Nicușor COJAN

Direcția medicală, Ministerul Apărării Naționale

DOI: 10.55535/GMR.2022.2.06

Guvernanța globală reunește actori diverși pentru coordonarea acțiunilor colective la nivelul planetei. Acest concept înglobează totalitatea instituțiilor, politicilor, normelor, procedurilor și inițiativelor prin care statele și cetățenii lor încearcă să aducă mai multă predictibilitate, stabilitate și ordine în răspunsurile lor la provocările transnaționale și se realizează, în mare măsură, prin intermediul organizațiilor internaționale. De altfel, rolul guvernării globale este de a furniza politici și servicii globale, în special sisteme de pace și securitate, justiție și mediere pentru conflicte, piețe funcționale și standarde unificate pentru comerț și industrie.

În contextul internațional actual, dezvoltarea durabilă constituie un obiectiv important de politică globală, iar agențiile interguvernamentale și guvernamentale, precum și companiile din sectorul privat au datoria de a explora diverse abordări privind modul în care strategiile, politicile și proiectele interguvernamentale și naționale referitoare la probleme de guvernanță globală sunt formulate, implementate și evaluate pentru a susține îndeplinirea obiectivelor de pe Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite.

Cuvinte-cheie: guvernare globală, Organizația Națiunilor Unite, bună guvernare, dezvoltare durabilă, Agenda 2030.

INTRODUCERE

Guvernanța globală a devenit o sintagmă uzitată în toate științele sociale. Conceptul *guvernanță globală* ridică însă două seturi de probleme încă nerezolvate. Unul are de-a face cu pretențiile exercitării legitime a autorității, celălalt cu valorile democratice. Spre deosebire de teoriile guvernării valabile la nivel local și național, un contract social între cetățeni și instituțiile de guvernanță globală nu a fost încă dezvoltat suficient pentru a constitui o bază pentru legitimitate.

Influența societății civile asupra luării deciziilor internaționale și rolul organizațiilor interguvernamentale și al corporațiilor transnaționale în politica mondială au un impact major asupra guvernantei globale. Termenul de *guvernanță globală* a fost vehiculat într-o mai mare măsură la începutul anilor '90, devenind un concept-cheie al unui program politic de reformă internațională, precum și un instrument conceptualizat în cercetarea politică. Diversele probleme, analizate la vremea respectivă prin prisma obiectivului guvernării globale, făceau referire la „rolul întreprinderilor în politica de mediu, negocierea și implementarea politicilor de sănătate publică, menținerea păcii, politicile sexuale, interdicțiile legate de traficul cu arme, reglementarea comerțului mondial și, nu în ultimul rând, reforma Sistemului Națiunilor Unite” (Koenig-Archibugi 2011, p. 393).

Termenul de „guvernanță globală” a fost vehiculat într-o mai mare măsură la începutul anilor '90, devenind un concept-cheie al unui program politic de reformă internațională, precum și un instrument conceptualizat în cercetarea politică.

IDEEA DE GUVERNANȚĂ GLOBALĂ ÎN CONTEMPORANEITATE

Cu toate că „*guvernanța globală*” este un atribut al politicii neoliberale post-Război Rece, se pare că nu există o definiție frecvent acceptată a conceptului și dezacordul cu privire la natura guvernantei îi limitează sever utilitatea în analiza politicii și relațiilor internaționale. În consecință, vom aborda guvernanta globală ca un concept științific util pentru implementarea normelor și evaluarea transformărilor la scară largă, în întreaga lume, în sensul îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare durabilă de pe Agenda 2030 a ONU.

Termenul de „gubernanță globală” a căpătat tot mai multă însemnătate odată cu amplificarea procesului de globalizare, cu toate componentele sale, și accentuarea importanței și impactului problemelor mondiale, cum sunt cele referitoare la creșterea demografică și migrația populației, apa, alimentația, protecția mediului și a biodiversității, resursele energetice, dezvoltarea economică, prevenirea și soluționarea conflictelor sau terorismul.

În opinia noastră, termenul de *gubernanță globală* a căpătat tot mai multă însemnătate odată cu amplificarea procesului de globalizare, cu toate componentele sale, și accentuarea importanței și impactului problemelor mondiale, cum sunt cele referitoare la creșterea demografică și migrația populației, apa, alimentația, protecția mediului și a biodiversității, resursele energetice, dezvoltarea economică, prevenirea și soluționarea conflictelor sau terorismul. Aceste aspecte au necesitat o abordare la nivel internațional, fapt ce a dus, în timp, la diminuarea rolului statului național prin transferul unor atribuții specifice de reglementare către instituții internaționale.

Deși asociat adesea cu conceptul de guvernare, autoritate politică, instituții publice și controlul acestora, conceptul de *gubernanță* implică instituții politice oficiale care controlează și coordonează relațiile între actorii sociali, pot aplica decizii și politici, au o autoritate recunoscută și intră în raporturi cu alte paliere de gubernanță.

Adil Najam¹ a definit *gubernanța globală* ca „*management al proceselor sau fenomenelor globale în absența unui guvern global*”, iar Thomas Weiss² considera că „*gubernanța globală se referă la aranjamentele concrete de rezolvare a problemelor globale care implică nu numai ONU și agențiile specializate, dar și alți actori nonstatali*”. (Weiss, 2013, p. 195). Thomas Weiss și Ramesh Thakur au definit *gubernanța globală* drept „*un complex de instituții oficiale și neoficiale, mecanisme, raporturi, procese între și dintre state, piețe, cetățeni, organizații, atât cu caracter interguvernamental, cât și nonguvernamental, prin care interesele colective sunt articulate pe plan global, prin care se stabilesc drepturile și obligațiile actorilor și prin care sunt mediate divergențele și conflictele între ei*” (Ib.).

În concepția lui Rod A.W. Rhodes³, termenul de „*gubernanță*” este popular, dar imprecis. Acesta are cel puțin șase utilizări, referindu-se la: starea minimă; gubernanța corporativă; noul management public; buna guvernare; sisteme socio-cibernetice; rețele de autoorganizare. Autorul precizează că gubernanța este atributul „*rețelelor interorganizaționale*”

¹ Adil Najam, intelectual pakistanez, deservește funcția de decan inaugural al Școlii Pardee de Studii Globale de la Universitatea Boston.

² Thomas G. Weiss, distins cercetător al relațiilor internaționale și al guvernării globale, cu expertiză specială în politica Națiunilor Unite, momentan profesor la Princeton University.

³ Roderick Arthur William Rhodes, citat, de obicei, ca R.A.W. Rhodes, este un profesor britanic de științe politice la Universitatea din Southampton și director al Centrului pentru Etnografie Politică.

de autoorganizare” și susține că aceste rețele „completează piețele și ierarhiile ca structuri de guvernare pentru alocarea autoritară a resurselor și exercitarea controlului și coordonării” (Rhodes, 1996).

Arena internațională a primei jumătăți a secolului al XXI-lea necesită însă un catalizator, deocamdată neidentificat, în opinia noastră, pentru unificarea lumii dincolo de granițe, pentru a reforma sau a construi instituții globale care pot gestiona eficient provocările cu care se va confrunta umanitatea în viitorul apropiat. Rezolvarea acestei enigme ar putea consta în expansiunea și legitimarea guvernăței globale. Guvernăța globală, fiind în esență o conștiință colectivă, un cadru care propune relații globale și un spațiu de joc comun ce integrează toate sferile unei societăți, inclusiv sectoarele sociale, economice, politice, culturale și de mediu, poate asigura, printr-o viziune unitară, soluții pentru provocările ce stau în fața umanității.

Acest lucru va putea fi realizat, dar cu condiția ca toți actorii din sistem, incluzând state, lideri și personalități politice, cvasiactori de stat, sectorul corporativ și instituțiile, ONG-urile, corporațiile multinaționale și sistemul financiar să colaboreze pentru a forma o structură coerentă, care poate influența în mare măsură bazele sistemului. În paralel, Parag Khana, un reputat specialist în relații internaționale, propune ideea de megadiplomație. Acesta spune că „*Ne deplasăm într-o lume post-Westfalia, o lume populată, în care actorii autoritari nu sunt doar guverne, sunt companii*”. (Khana, 2018).

În contextul actual, nu este vorba doar de Națiunile Unite, Curtea Internațională de Justiție, Banca Mondială și de relațiile bilaterale dintre Statele Unite și Rusia sau China, ci „este vorba despre un set de jucători mult mai importanți”, spune Khanna. „Așadar, megadiplomația se referă cu adevărat la noile coaliții care apar în lumea dot-gov, lumea «dot-com»⁴, «lumea dot-org»⁵, lumea dot-edu. Aceasta este megadiplomație”. (Ib.). El explică astfel modul în care diplomația s-a extins ca instrument în diverse domenii, precum armate de mercenari privați; inteligență artificială și tehnologie; agenții umanitare și organizații neguvernamentale; sector educațional, școli și universități; instituții și organizații religioase și multe altele.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Guvernăța globală, fiind în esență o conștiință colectivă, un cadru care propune relații globale și un spațiu de joc comun ce integrează toate sferile unei societăți, inclusiv sectoarele sociale, economice, politice, culturale și de mediu, poate asigura, printr-o viziune unitară, soluții pentru provocările ce stau în fața umanității.

⁴ Un dotcom sau dot-com este o companie care desfășoară activități în principal prin intermediul site-ului său web. O companie dotcom îmbrățișează internetul ca o componentă-cheie în afacerea sa.

⁵ Organizație nonprofit, care își desfășoară activitatea pe internet.

Guvernanța definește elementele centrale ale guvernării; extrapolând, guvernanța globală contextualizează cadrul dezvoltărilor politice, economice, sociale și ideatice globale, susținând rolul normelor în ordinea internațională, interconectivitate între idei, comportamente și politici, dar și cooperare și consens.

Având în vedere că prin guvernanță globală înțelegem suma valorilor, normelor, procedurilor și instituțiilor informale și formale care ajută statele, organizațiile interguvernamentale, societatea civilă și corporațiile transnaționale să identifice, să înțeleagă și să abordeze problemele transfrontaliere, considerăm că funcționalitatea acestora constituie o provocare definitorie a timpului nostru, dat fiind faptul că prea des liderii internaționali nu reușesc să cadă de acord în soluționarea unor tensiuni sau dispute regionale, ca să nu mai vorbim de acțiuni concertate pentru a aborda problemele transnaționale presante la intersecția păcii, securității și justiției.

Dorind a clarifica aspectele legate de sensul noțiunilor de guvernare/guvernanță, precum și contextul în care acestea sunt uzitate, am agreat formularea lui Mark Bevir⁶, în opinia căruia „*guvernarea cuprinde toate procesele de guvernare întreprinse fie de guvernul unui stat, fie de o piață sau de o rețea – pe un sistem social (familie, trib, organizație formală sau informală, un teritoriu sau între teritorii) prin intermediul legilor, normelor, puterii sau limbajului unei societăți organizate*” (Bevir, 2012, p. 1).

În ceea ce privește guvernanța, considerăm că acest concept definește elementele centrale ale guvernării; extrapolând, guvernanța globală contextualizează cadrul dezvoltărilor politice, economice, sociale și ideatice globale, susținând rolul normelor în ordinea internațională, interconectivitate între idei, comportamente și politici, dar și cooperare și consens.

Opinia multora dintre analiștii politici cu vocație internațională și a unor profesori cu publicații remarcabile în domeniul științelor politice este că, în societatea contemporană, procesul guvernării globale este supus unor numeroase manifestări negative. În acest sens, Robert Johansen, profesor emerit la Institutul Internațional de Studii pentru Pace din cadrul Universității Nôtre Dame și colaborator al „*21st Century Global Dynamics*”, susține teoriile lui Ahmet Davutoğlu⁷, publicate într-un eseu, în martie 2017, prin care ne avertizează despre pericolele reprezentate de „*creșterea autocrațiilor populiste, a exclusivității, a unilateralismului [și] a căutării egoiste a unor interese naționale îngust*

⁶ Profesor de științe politice și director al Centrului pentru Studii Britanice de la Universitatea din California, Berkeley, unde, în prezent, predă cursuri de teorie și filozofie politică, politici și organizare publică și metodologie.

⁷ Academician, politician și fost diplomat turc, prim-ministru al Turciei între 2014 și 2016 și lider al Partidului Justiției și Dezvoltării, deținător al mai multor funcții politice.

definite în detrimentul valorilor și bunurilor comune” (Johansen, 2017), care, în opinia noastră, afectează grav ideea de guvernare globală.

Esența concepției despre guvernanta globală este reprezentată de necesitatea unei mai bune cooperări între guverne, o cooperare mai fructuoasă între actorii guvernamentali și non-statali, mai multă coordonare în cadrul sistemului Națiunilor Unite și o poziție centrală a oamenilor în cadrul politicii.

CONTRIBUȚIA ONU LA ÎMBOGĂȚIREA CONCEPTELOR DE GUVERNANȚĂ GLOBALĂ ȘI BUNĂ GUVERNARE

Sistemul ONU a căutat constant, în anii '90, să clarifice și să îmbogățească acest concept al bunei guvernări. Au fost introduse nuanțe și reexamineate enunțurile categorice asupra avantajelor și dezavantajelor liberalizării neîngrădite a piețelor. ONU a căutat să tempereze cu prudență agresivitatea ideilor neoliberale aplicate problemelor economiei mondiale și să aducă în discuție efectul de marginalizare accentuată a unor țări membre, ca efect al globalizării.

În primul rând, ONU a adăugat perspective noi guvernării politice. Noțiunilor standard ale democrațiilor tradiționale, precum alegeri multipartite, separarea puterilor, li s-au adăugat atribute ca: protecția universală a drepturilor omului, legi împotriva discriminării, administrarea imparțială și eficientă a justiției, transparența agențiilor publice, răspunderea pentru deciziile luate de înalții funcționari publici, participarea substanțială a cetățenilor la dezbaterile politicilor publice și alternativelor acestora. Una dintre cele mai importante nuanțe dezvoltate în sistemul ONU a fost afirmarea legăturii strânse între drepturile civile și politice și cele economice, sociale și culturale, interdependență acum recunoscută, dar insuficient reflectată în legislație și aplicată.

A doua caracteristică a viziunii ONU asupra bunei guvernări este accentul pe necesitatea de a restabili echilibrul între sectoarele public și cel privat, în sfera economică. Aceasta a fost o reacție la abordările *ex catedra* ale administrațiilor Reagan și Thatcher, potrivit cărora orice ar face guvernele, sectorul privat va face mai bine, sau că piețele libere, comerțul liber și fluxurile de capital produc efecte pozitive pentru toți membrii societății și pentru toate statele. Climatul intelectual din gândirea economică dominată de „*consensul de la Washington*” făcea aproape eretice teoriile care mai susțineau că o economie de piață eficientă impune existența unui stat puternic.

Noțiunilor standard ale democrațiilor tradiționale, precum alegeri multipartite, separarea puterilor, li s-au adăugat atribute ca: protecția universală a drepturilor omului, legi împotriva discriminării, administrarea imparțială și eficientă a justiției, transparența agențiilor publice, răspunderea pentru deciziile luate de înalții funcționari publici, participarea substanțială a cetățenilor la dezbaterile politicilor publice și alternativelor acestora.

Pentru ONU, buna guvernare la nivel național înseamnă eficiență, răspundere, legalitate, reprezentativitate și transparență. La nivel global, „statele trebuie să fie mai conștiente de rolul lor dublu în lumea noastră globală”.

În mod deosebit, două dintre comisiile regionale ale ONU, Comisia Economică pentru Africa și Comisia Economică pentru Europa, au argumentat că întărirea statului, și nu retragerea sa, poate să stimuleze eficiența și legitimitatea politicilor economice. Biroul regional al Programului ONU de Dezvoltare pentru Europa de Est și Comunitatea Statelor Independente recomandă *„un guvern puternic și legitim, dispunând de suficientă încredere în legitimitatea sa ca să permită o societate civilă puternică și o rețea de instituții neguvernamentale și reglementări capabile să asigure dezvoltarea unui sistem economic funcțional, întărirea procedurilor democratice și participarea largă a populației în viața publică”* (UNDP, 1997, p. 1).

Această perspectivă și-a găsit ecoul în frământările interne ale Băncii Mondiale, influențate inclusiv de Joseph Stiglitz, viitorul laureat al Premiului Nobel pentru economie, care amintea, într-un raport din 1997, că *„există o recunoaștere crescândă a faptului că anumite bunuri și servicii publice necesare pot fi asigurate numai prin cooperare internațională. Astfel, consolidarea capacității statelor va însemna și parteneriate și instituții mai eficiente, la nivel internațional și intern”* (Bank, 1997, p. 131). Ca urmare a intervenției ONU, programele de liberalizare ale ultimei perioade a deceniului al X-lea al secolului trecut puneau mai mare accent pe noțiunea de *leadership* și gestionare, dar și pe democrație, drepturile omului, acces la justiție și libertăți fundamentale, ceea ce a diminuat forța argumentelor exponenților *„statului minimalist”*.

Într-o descriere sumară, pentru ONU, buna guvernare la nivel național înseamnă eficiență, răspundere, legalitate, reprezentativitate și transparență. La nivel global, *„statele trebuie să fie mai conștiente de rolul lor dublu în lumea noastră globală”*. În plus față de responsabilitățile separate pe care toate statele le au față de propriile lor societăți, statele sunt, la modul colectiv, custozii vieții comune pe planetă, *„o viață care aparține cetățenilor tuturor statelor”* (United Nation, 2000, p. 13).

Dificultățile conceptuale sunt mari. Așa cum notează Emmerij, Jolly și Weiss, *„atât la nivel național, cât și global, guvernarea reprezintă mai mult decât guvernul. Dar, pentru lume, guvernarea există fără niciun fel de guvern mondial. Guvernarea globală este o formulare contemporană, care exprimă această realitate. Ea poate fi văzută, în cel mai bun caz, ca un instrument euristic care să descrie transformarea*

confuză și tot mai accelerată a sistemului internațional” (Emmerij, Jolly, Weiss, 2001, p. 197).

O etapă de referință în analiza acestor subiecte a constituit-o activitatea Comisiei cu privire la Guvernarea Globală, organism alcătuit din experți independenți al căror raport final (*Our Global Neighbourhood*, 1995) a fost discutat și analizat în cadrul ONU și reflectat în eforturile conceptuale și practice ulterioare. Tema a fost amplu dezbătută în 1999, în Raportul privind dezvoltarea umană al Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), document emblematic al acestei instituții și al viziunii ONU asupra dezvoltării (1999). Notabilă, spre exemplu, este lansarea provocării prin propunerea noțiunii de „*inimă invizibilă*” (solidaritatea internațională) în locul celei de „*mână invizibilă*” a lui Adam Smith, ca nucleu al imperativelor guvernării globale.

PRINCIPII DE BAZĂ ALE GUVERNĂRII GLOBALE – AGENDA 2030

Ca urmare a faptului că nu există o definiție frecvent acceptată a conceptului de *guvernare*, dezacordul cu privire la natura acestuia limitează sever utilitatea în analiza politicii de dezvoltare durabilă. Așa cum am văzut, guvernarea globală este înțeleasă și aplicată în maniere diferite, de la conturarea unui program politic până la reîncadrarea structurilor economice globale într-o arhitectură politică, la o viziune critică a guvernării globale ca un discurs potențial hegemonic, precum și ca o perspectivă analitică asupra politicii mondiale. Din cauza ambiguității din jurul acestui concept, în acest subcapitol vom trata guvernarea globală din perspectivă științifică, încercând să-i definim utilitatea în realizarea „*guvernării durabilității globale*”.

Realizarea deplină a obiectivelor din *Agenda 2030*, precum și a altor obiective de dezvoltare convenite la nivel național și internațional care susțin această agendă reprezintă una dintre marile provocări cu care se confruntă omenirea, întrucât reformele din sectorul public necesare implementării obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) continuă să fie o provocare majoră și constantă în multe țări. Astfel, dezvoltarea durabilă a umanității depinde, în mare măsură, de capacitatea societății de a proiecta sisteme de guvernare eficiente, stabile și legitime, la nivel local, național și internațional, capabile să abordeze concret această provocare.

Guvernarea globală este înțeleasă și aplicată în maniere diferite, de la conturarea unui program politic până la reîncadrarea structurilor economice globale într-o arhitectură politică, la o viziune critică a guvernării globale ca un discurs potențial hegemonic, precum și ca o perspectivă analitică asupra politicii mondiale.

Comitetul de Experți în Administrația Publică al ONU face precizarea că „principiile capătă profunzime și devin operaționale numai prin promovarea unor strategii conexe și utilizarea unor practici comune, ca parte integrantă a evoluției procesului de guvernare globală în contextul dezvoltării durabile”.

După cum susțin cele mai proeminente organizații internaționale precum ONU, UE sau Banca Mondială, o guvernare globală eficientă nu se poate realiza fără a avea la bază un set de principii democratice, unanim acceptate și implementate de către toți actorii scenei politice globale.

Conștientizând acest aspect, Comitetul Economic și Social al ONU (ECOSOC) a aprobat, la 2 iulie 2018, la propunerea Comitetului de Experți pentru Administrația Publică (CEPA) și a Departamentului pentru Afaceri Economice și Sociale al Națiunilor Unite (DESA), *trei caracteristici, atribute fundamentale*, pentru eficiența guvernanței globale: eficacitate, responsabilitate și incluziune.

Acestă realizare ar reprezenta un punct de plecare important, fără astfel de principii directe implementarea ODD riscând să fie inconsistentă și ineficientă. Corespunzător acestor caracteristici, pot fi evidențiate 11 principii de bază care clarifică „agenda de guvernare”, ținând cont de varietatea structurilor de guvernanță, realitățile naționale, capacitățile și nivelurile de dezvoltare, dar respectând și politicile și prioritățile naționale.

Principiile de bază ale guvernării globale propuse de ECOSOC și aplicabile tuturor instituțiilor publice, inclusiv organelor legislative, executive și administrative, sectoarelor de securitate și justiție, organelor constituționale independente, precum și corporațiilor, care pot fi urmărite în îndeplinirea ODD, sunt: „*principiul competenței, transparenței, politicilor utile, colaborării, integrității, supravegherii independente, incluziunii sociale, nediscriminării, participării, subsidiarității și cel al echității între generații*” (ESC, 2018).

Acestea au fost concepute pentru a ajuta țările interesate să construiască, în mod voluntar, instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile, în vederea realizării unei viziuni comune pentru popoare și planetă, care să poată fi încorporată în *Agenda 2030* pentru dezvoltare durabilă.

Referitor la acestea, Comitetul de Experți în Administrația Publică al ONU face precizarea că „*principiile capătă profunzime și devin operaționale numai prin promovarea unor strategii conexe și utilizarea unor practici comune, ca parte integrantă a evoluției procesului de guvernare globală în contextul dezvoltării durabile*” (CEPA).

Operaționalizarea principiilor și întreprinderea strategiilor conexe, care pot deveni eficiente în orice context, particular sau general, devin

astfel esențiale pentru a trece la pasul următor – implementarea practicilor. Pentru a fi utile, sub auspiciile unei bune guvernări, practicile asociate vor trebui să fie clare, relevante, fezabile de implementat și să se bazeze pe suficiente dovezi empirice ale impactului lor asupra realizării ODD. Buna guvernare este un obiectiv de dezvoltare durabilă în sine și se regăsește ca aspirație în cadrul obiectivului 16 al *Agendei 2030*, care susține „*promovarea unei societăți pașnice și incluzive, asigurarea accesului la justiție pentru toți și construirea de instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile*” (United Nations – 1). În același timp, trebuie să recunoaștem buna guvernare ca pe un mijloc pentru atingerea scopului final, aceasta devenind o pârghe esențială a transformării sistemului, necesară pentru a atinge toate cele 17 ODD ale *Agendei 2030*⁸.

Agenda 2030 poate reprezenta un nou mod de guvernare, definită, în cele din urmă, nu prin acorduri internaționale obligatorii din punct de vedere juridic, ci prin obiective. Guvernarea pe obiective poate avea un potențial mare, dar succesul va depinde de o serie de factori instituționali, inclusiv de modul în care statele acționează în baza angajamentelor lor la *Agenda 2030* și de modul în care acestea consolidează aranjamente conexe de guvernare globală vizavi de ambițiile lor naționale și locale.

Guvernele responsabile și receptive față de cetățenii lor, transparente în raportarea lor cu privire la utilizarea resurselor publice și la luarea deciziilor, creează oportunități de participare la furnizarea de politici și servicii. Buna guvernare provine dintr-un set de condiții politice favorabile în care oamenii au dreptul de a vota, de a exercita supravegherea și de a solicita îmbunătățirea atitudinii politicianilor și a funcționarilor. Adevăratul test al bunei guvernări este atunci când cetățenii se simt în siguranță și au încredere în guverne pentru a desfășura afaceri publice în interesul societății, în ansamblu, mai degrabă decât pentru câțiva privilegiați.

⁸ Cele 17 Obiective de dezvoltare durabilă ale *Agendei 2030* a ONU pot fi consultate pe pagina Ministerului român al Afacerilor Externe. Într-o enumerare strictă, acestea sunt: „Fără sărăcie”; Foamete „zero”; Sănătate și bunăstare; Educație de calitate; Egalitate de gen; Apă curată și sanitație; Energie curată și la prețuri accesibile; Muncă decentă și creștere economică; Industrie, inovație și infrastructură; Inegalități reduse; Orașe și comunități durabile; Consum și producție responsabile; Acțiune climatică; Viața acvatică; Viața terestră; Pace, justiție și instituții eficiente; Parteneriate pentru realizarea obiectivelor. (<https://www.mae.ro/node/35919>, accesat la 17 februarie 2022).

Agenda 2030 poate reprezenta un nou mod de guvernare, definită, în cele din urmă, nu prin acorduri internaționale obligatorii din punct de vedere juridic, ci prin obiective. Guvernarea pe obiective poate avea un potențial mare, dar succesul va depinde de o serie de factori instituționali, inclusiv de modul în care statele acționează în baza angajamentelor lor la Agenda 2030 și de modul în care acestea consolidează aranjamente conexe de guvernare globală vizavi de ambițiile lor naționale și locale.

Globalizarea a adus cu sine atât noi oportunități, cât și multe provocări. Poluarea nu respectă granițele internaționale, în timp ce terorismul, drogurile, proliferarea armelor de calibru mic, schimbările climatice, propagarea pandemiilor, precum și alte probleme transfrontaliere nu numai că domină agendele politice ale fiecărui stat, ci necesită cooperare internațională pentru a fi abordate eficient.

Așa cum am mai precizat, influența societății civile asupra luării deciziilor internaționale și rolul organizațiilor interguvernamentale și al corporațiilor transnaționale în politica mondială au un impact major asupra guvernării globale. Ca aspect esențial, pentru a acționa în aceeași direcție, cea benefică, în ceea ce privește legătura dintre guvernarea globală și dezvoltarea durabilă, este necesar să fie definite noi forme de cooperare între actorii globali, dincolo de negocierile tradiționale prevăzute de dreptul internațional. Influența actorilor nonstatali, în special a corporațiilor transnaționale, este destul de puternică și nu se limitează la simple lobby-uri în timpul negocierilor de adoptare a unor norme ce nu vizează interesele proprii. Astfel că noile forme de cooperare trebuie să devină din ce în ce mai mult factorul de bază pentru reușita instituțiilor și mecanismelor de stabilire a normelor comune și de punere în aplicare în mod expres a acestora în guvernarea globală.

CONCLUZII

Într-o lume în care globalizarea se extinde tot mai rapid, în care, practic, totul este în flux – informații, comerț, finanțe și oameni –, o bună guvernare globală poate servi ca un instrument care ajută la abordarea eficientă a multitudinii provocărilor specifice interacțiunii umane contemporane. Însă, pentru a depăși provocările ce stau în fața guvernării globale, trebuie îmbunătățite eficiența, eficacitatea și legitimitatea acțiunilor colective întreprinse de părțile interesate.

Pentru a face față noilor provocări transnaționale politice, sociale și de mediu care pot avea un impact direct asupra oricărui stat, este nevoie de o abordare cooperativă, internațională a acestora. Iar consolidarea mecanismelor de guvernare globală, precum și extinderea și manifestarea lor, când este cazul, pot reprezenta soluția eficientă pentru orice situație critică. Globalizarea a adus cu sine atât noi oportunități, cât și multe provocări. Poluarea nu respectă granițele internaționale, în timp ce terorismul, drogurile, proliferarea armelor de calibru mic, schimbările climatice, propagarea pandemiilor, precum și alte probleme transfrontaliere nu numai că domină agendele politice ale fiecărui stat, ci necesită cooperare internațională pentru a fi abordate eficient.

Simplist, guvernarea globală constă într-o ordine intenționată, care reiese din instituții, procese, norme, acorduri formale și mecanisme

informale ce reglementează acțiunea pentru un bine comun. Aceasta ar trebui să devină din ce în ce mai mult o cutumă în sfera politico-economică, în contextul îndemnului la responsabilitate și transparență, deoarece guvernarea globală necesită o structură responsabilă și morală. Aceste două elemente, care sunt esențiale și de necontestat, trebuie să fie universal recunoscute, ca o coloană vertebrală a cadrului de lucru dintre națiuni, organizații și organisme internaționale ce vizează binele comun.

Guvernanța globală cuprinde activitatea la nivel internațional, transnațional și regional și se referă la activități din sectoarele public și privat care depășesc granițele naționale. În această concepție a guvernantei globale, acțiunea cooperativă se bazează pe drepturi și reguli care sunt puse în aplicare printr-o combinație de stimulente financiare și morale. În absența unei instituții de autoritate unice sau a unei structuri guvernamentale mondiale, guvernanta globală poate cuprinde elemente și metode atât din sectorul public, cât și din cel privat.

O formă de guvernanta globală eficientă, inspirată de scopul de a servi binele comun, ce caută o reprezentare echitabilă a oamenilor în luarea deciziilor, are la bază cunoașterea și incluziunea socială. O astfel de guvernare poate oferi oportunități și beneficii care vor face ca populismul exclusivist și terorismul să se retragă și să permită consolidarea valorilor demnității umane. Beneficiile ar include, probabil, respectul practic pentru drepturile omului al tuturor oamenilor, inclusiv dreptul de a scăpa de sărăcie și de a dispune de necesitățile de bază ale vieții.

În acest scop, guvernanta regională și afacerile interne trebuie să fie de încredere și respectate, pentru a menține dezvoltarea și gestionarea infrastructurii de stat și conservarea resurselor naturale. Puterile regionale emergente trebuie să se abțină de la dominarea câmpului de joc și, concomitent, să faciliteze acordurile comerciale și regionale pentru a stimula guvernanta globală prin mobilizarea oamenilor, stimularea importurilor și exporturilor și gestionarea eficientă a resurselor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bevir, M. (2012). *Governance a very short introduction*. Oxford University Press.
2. Chiriac, M.-D. (2005). *Politici și strategii de securitate la începutul secolului XXI*. București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

O formă de guvernanta globală eficientă, inspirată de scopul de a servi binele comun, ce caută o reprezentare echitabilă a oamenilor în luarea deciziilor, are la bază cunoașterea și incluziunea socială. O astfel de guvernare poate oferi oportunități și beneficii care vor face ca populismul exclusivist și terorismul să se retragă și să permită consolidarea valorilor demnității umane.

3. Chiriac, M.-D., Dumitru, D., Ion, E. (2007). *Organizații și instituții politice și de securitate*. București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
4. Dumitriu, P. (2008). *Sistemul ONU în contextul globalizării: reforma ca voință și reprezentare*. București: Editura Curtea Veche, București.
5. Emmerij, L., Jolly, R., Weiss, T. (2001). *Ahead of the Curve? UN Ideas and Global Governance*. Indiana University Press. Bloomington and Indianapolis, United Nations Intellectual History Project.
6. Gareis, S., Varwick, J. (2003). *Die Vereinten Nationen. Aufgaben, Instrumente und Reformen; Bundeszentrale für politische Bildung Schriftenreihe Band 403*. Bonn.
7. Johansen, R. (2017). *Solve Global Problems? Build Global Governance*, 2017, <https://www.21global.ucsb.edu/global-e/june-2017/solve-global-problems-build-global-governance>, accesat la 6 februarie 2022.
8. Kandell, J. (2007). *Kurt Waldheim dies at 88; ex-UN chief hid Nazi past*, <https://www.nytimes.com/2007/06/14/world/europe/14cnd-waldheim.html>, accesat la 6 februarie 2022.
9. Kapur, D. (2010). *Processes of Change in International Organizations*, https://wcfia.harvard.edu/files/wcfia/files/164_helsinki3.wcfia_.pdf, accesat la 16 februarie 2022.
10. Khanna, P. (2018). *On the Rise of Mega Diplomacy*. Bigthinkeditor, <https://bigthink.com/big-think-edge/parag-khanna-on-the-rise-of-mega-diplomacy>, accesat la 6 februarie 2022.
11. Koenig-Archibugi, M. (2011). *Global governance*. În Michie, J., ed. *The Handbook of Globalisation*. Second Edition/The London School of Economics and Political Science, <https://core.ac.uk/download/pdf/16380793.pdf>, accesat la 5 februarie 2022.
12. Konrad, L. (2012). *Cele opt păcate ale omenirii civilizate*. București: Editura Humanitas.
13. Lester, B.R. (2008). *Plan B 4.0, Mobilizing to Save Civilization*. New York, London Earth Policy Institute.
14. Rhodes, R.A.W. (1996). *The new governance: governing without government*, <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PSPA108/rhodes.pdf>; accesat la 5 februarie 2022.
15. Weiss, T.G. (2013). *Global governance*. SUA: Polity Press, Malden.
16. CEPA/Committee of Experts on Public Administration. *Principles of Effective Governance for Sustainable Development*, <https://publicadministration.un.org/en/Intergovernmental-Support/CEPA/Principles-of-Effective-Governance>, accesat la 6 februarie 2022.
17. *Committee of Experts on Public Administration, Principles of Effective Governance for Sustainable Development*, <https://publicadministration.un.org/en/Intergovernmental-Support/CEPA/Principles-of-Effective-Governance>, accesat la 4 februarie 2022.
18. *Economic and Social Council (ESC). Principles of effective governance for sustainable development* (2018). Official Records, =E/2018/44-E/C.16/2018/8, https://publicadministration.un.org/Portals/1/Images/CEPA/Principles_of_effective_governance_english.pdf, accesat la 6 februarie 2022.

19. *Global governance and global rules for development in the post-2015 era*, United Nations, iunie 2014, <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/cdp-policy-note-2014/>, accesat la 4 februarie 2022.
20. *Our Global Neighbourhood* (1995). Oxford University Press.
21. *Rapport Mondial sur le développement humain 1999* (1999). Programme des Nations Unies pour le développement (PNUD), De Boeck Université.
22. *The Global Risks, Report 2020* (2019-2020). 15th Edition. World Economic Forum Global Risks, în parteneriat cu Marsh&McLennan and Zürich Insurance Group, http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf, accesat la 5 februarie 2022.
23. *The Future is Now: Science for Achieving Sustainable Development, is the first quadrennial Global Sustainable Development Report prepared by an independent group of scientists* (2019). United Nations, https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf, accesat la 5 februarie 2022.
24. *The Millennium Project. Global futures studies & research*. <http://www.millennium-project.org/rtd-general>, accesat la 5 februarie 2022.
25. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development* (2015). UN, New York, https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E, accesat la 5 februarie 2022.
26. *UNESCO moving forward the 2030 Agenda for Sustainable Development* (2017). UNESCO, <https://en.unesco.org/creativity/files/unesco-moving-forward-2030-agenda-sustainable>, accesat la 5 februarie 2022.
27. United Nations (2000). *We the Peoples: The United Nations in the Twenty-first century*. New York.
28. United Nations-1, *Sustainable development goals*, <https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/>, accesat la 6 februarie 2022.
29. United Nations Development Programme (UNDP) (1997). *The Shrinking State and Human Development in Eastern Europe and the Commonwealth of Independent States*, UNDP, New York.
30. *United to Reform*, <https://reform.un.org/>, accesat la 6 februarie 2022.
31. World Bank (1997). *World Development Report 1997: The State in a Changing World*. New York, Oxford University Press.
32. <https://www.mae.ro/node/35919>, accesat la 17 februarie 2022.
33. <https://www.un.org/en/>, accesat la 3 februarie 2022.

